

Bombe in prostitutke v Slonu

Kako težko je bilo obstati aktivistom OF v hotelu Slon je razvidno iz zapisa Karla Fakina, strokovnjaka, ki so ga Italijani sumili, da skriva orožje in tisk OF. Res ga je in to v ventilacijskih kanalih. Hotel je imel 42 uslužbencev, med njimi je bilo 19 aktivistov in simpatizerjev OF, med temi 8 zanesljivih. V drugih lokalih, ki so bili v okviru hotela, pa jih je bilo 13. Od jeseni 1942 do osvoboditve je zbirala prispevke za OF Marija Gruden in jih oddajala Vandi Komac, ki je bila zaposlena v Slonu. V hotelu je delala za obveščevalno službo Julka Skapin, mati Leona Skapina, ki je padel že 1942 v Udenborštu pri Kranju in sestra Rajka Skapina, ki so ga isto leto ustrelili kot talca v Gramozni jami. Sonja Flajs je imela pri njej, v restavracijskem skladišču, skrivališče za obveščevalni material. Skrivala ga je v tulce steklenic Cinzana, do aretacije leta 1942.

Karel Fakin opisuje tudi življenjske navade novih stanovalcev in njihovih pomagačev. »Hotel Slon so si takoj ob začetku okupacije izbrali za stanovanje višji italijanski oficirji, predvsem iz divizije sardinskih grenadirjev. Vselil se je tudi zloglasni kapetan, kasneje major Brama, desna roka Grazioliija in šef obveščevalne službe italijanske vojske. Kot pajek je takoj razpredel svoje mreže. Razen njega je stanoval v hotelu nemški generalni konzul Muller, leta 1942 pa se je naselil tu tudi konzul »Nezavisne države Hrvatske«, ki je imel pisarno v dvoriščnem traktu – vhod iz Prešernove ulice 54, kjer je uradoval njegov podkonzul s svojim pomočnikom.

Hotel je postal prizorišče vohunstva, črne borze in prostitucije.

je. Nekateri italijanski oficirji so vlačili v svoje sobe tudi po več prostitutk hkrati. Ti razširjevalci »dvatisočletne rimske kulture« so divje uničevali opremo. Nek polkovnik je s škornjem stopil v umivalnik in ga razbil, ker je, po njegovem, voda prepočasno odtekala. Drugi oficir je zahteval, da mu na vsaki strani njegove postelje svetila po dve nočni svetilki. Karabinjski kapetan si je čistil škornje z brisačo, hkrati pa je za tri dni dal zapreti sobarico, češ da brisača ni dovolj čista. Pijani oficirji so čisto razgrajali, metali steklenice skozi okno na ulico in streljali iz pištole.

V pritličju hotelskega poslojpa je imel svoj lokal zlatar in juvelir Eberle, kulturbundovec, ki je po svoji skrivni radioodajni postaji sproti proklamirali Nemce o vseh pomembnejših dogodkih v Ljubljani. Zanimivo pa je, da so nekatere osebe, ki so hodile k šefu italijanske obveščevalne službe Brami, obiskovale tudi Eberlov lokal, toda skozi zadnja vrata, ti ljudje so pač igrali na italijanske in nemške karte hkrati.

Konzul »Nezavisne države Hrvatske« je zelo razkošno živel, toda bil je večkrat pijan kot trezen. Podkonzul te »Nezavisne države Hrvatske« pa je bil velik ženskar, mnoge ženske so dobile od njega za svojo »uslužnost« zaprosene vizume. Tu so se zbirali tudi razni lizuni in vohljači, ki so opravljali svojo obveščevalno službo za »Nezavisno Hrvatsko«, hkrati pa na debelo črnoboržijani, pri enem izmed njih so našli Nemci pri preiskavi 9 kg zlata v palicah. Glede tega hrvatskega konzulata pa je treba reči, da je bil predvsem figura, kajti glavno besedo

je imel nemški generalni konzul.

Po zlomu fašistične Italije septembra 1943 so prišli stanovat v hotel gestapovci in SS oficirji. Le-ti niso bili tako lahkomišelniki kot Italijani, ki so imeli ročne bombe in drugo orožje kar po omarah in predalih, da ga je nekaj zaveznih hotelskih uslužbencev jemalo in oddajalo v hribe. Tudi »invazija« počestnic v hotelu je prenehala. Nemci so bili bolj previdni in natančni, pač pa zelo surovi. Hotelsko osebje pa je kmalu opazilo razdvojenost med nekaterimi avstrijskimi Nemci in rajhovci, ki so si v pijanosti včasih celo grozili z orožjem.

Počasi je začela razjedati nemško vojsko še druga znanilka razpadanja – korupcija, ki se je družila s črnoboržijanstvom. Nekateri izdajalski domačini so začeli uporabljati gestapovske avtomobile za prevoz črnega blaga. Na debelo so veržili tudi nekateri mesarji, šoferji in posamezni hotelski uslužbenci.

LOJZ TRŠAN

Ponarejeni žigi:

Strokovnjaki dokumentne tehnike KPS so za potrebe narodnoosvobodilnega gibanja uspešno ponaredili tudi pečate vodstev okupatorjevih vojaških enot in civilnih ustanov.

KS Trg osvoboditve

Kulturni dogodek – Na pobudo krajevne skupnosti so 10. novembra odkrili spominsko obeležje slovenskemu pisatelju in ljubljanskemu županu dr. Ivanu Tavčarju na njegovi hiši na Bregu 10. Obeležje je odkrila predsednica skupščine mesta Ljubljane Nuša Kerševan. O pisatelju, obdobju in prostoru v katerem je živel je ob tej priložnosti spregovoril dr. Matjaž Kmecl.

M. H.

Nova oglasna deska – Krajane vabimo, da se odslej seznanijo z vsemi novicami, ki bodo objavljene na oglasni deski. Deska je v slepem oknu poleg vhoda v dvorano KS v Židovski stezi št. 2. Posebej opozarjamo na zapis s sekcije »O osnovni preskrbi v KS«. Sekcija je bila 5. novembra.

KS Stari Vodmat

Ljubljana se ne konča ob Starem Vodmatu – Ob navzočnosti najvišjih predstavnikov občine, Zavoda za družbeno planiranje in Komiteja za urejanje prostora in drugih gostov, je na izredni seji delegacija KS potekala štiriurna razprava o osnutku odloka o prostorskih ureditvenih pogojih. Krajani Starega Vodmata so že večkrat opozorili, da je planska celota C-6, kamor spada Stari Vodmat, za krajane nesprejemljiv. Zakaj naj bi izbrali najdražjo varianto, povečali v bližini UKC onesnaževanje zraka in hrupa, hkrati pa porušili še 54 hiš. Mesto se ne konča ob železnici (mejah Starega Vodmata), temveč se je ob prometni ureditvi potrebno dogovarjati tudi s sosednjimi občinami Moste in Bežigrad. Menili so, da je treba osnutek o prostorsko ureditvenih pogojih na bolj razumljiv način dopolniti. Predlagatelji morajo v prihodnje bolj upoštevati upravičene zahteve in mnenja krajanov.

Emonina trgovina – Potrebe prebivalstva Starega Vodmata so že davno prerasle prvotno ureditev Emonine trgovine na Potrčevi. Založenost trgovine se je zadnje čase sicer izboljšala, je dejala predsednica Sveta potrošnikov tov. Jagodičeva, toda več pozornosti bi morali nameniti notranji ureditvi. Predvsem bi morali urediti prostor pri blagajni, saj vozčki zaradi ozkega prehoda povečujejo gnečo. Prostor pri delikatesi in prodaji kruha ne ustreza več sodobni prodaji, zlasti velja to za prostor pri kruhu. Zastareli pult, niso dovolj higienski. Nasploh pa menimo, da bi lahko prostor pri delikatesi razširili. Tudi polomljene zaluzije niso v čast trgovini. Z malo dobre volje in minimalnimi stroški bi lahko marsikaj uredili.

Osnetek programa za leto 1988 – Svet krajevne skupnosti je na zadnji seji obravnaval osnetek programa dela za prihodnje leto. Poleg neizvršenih nalog letošnjega leta so dali v programu največ pozornosti hišni samoupravni in delu sveta stanovalcev, komunalni ureditvi, cestnemu prometu, vzgoji in preventivnim ukrepom v cestnem prometu, zlasti vzgoje mladine, socialnemu varstvu krajanov, zlasti starejših. Posebna pozornost pa je v programu namenjena SLO in DS, krepitvi enot CZ in NZ, zlasti kadrovske politiki in delu potrošniškega sveta. Program obsega 53 točk, ki pa so vse z dobro voljo in konkretnim delom uresničljive. Pred skupščino KS bodo o programu razpravljale vse DPO, zlasti KK SZDL.

KS Kolodvor

Želimo samopostrežno trgovino – Gradnjo novega stanovanjsko-poslovnega poslojpa L 2 Kolodvor in reševanje namembnosti lokalov bo treba sproti spremljati, ob tem pa vztrajati pri zahtevi, da se zgradi sodobna samopostrežna trgovina, so na prvi seji predsedstva krajevne konference SZDL Kolodvor sredi novembra poudarjali razpravljalci. Sicer pa ostaja ena pomembnih nalog vseh krajanov skrb za varstvo okolja in za izboljšanje življenjskih pogojev v strogem središču mesta, ter za čimprejšnjo odstranitev večjih onesnaževalcev zraka.

Javna tribuna o socialni problematiki – Med številnimi programskimi nalogami, ki čakajo krajevno konferenco in vse krajane KS Kolodvor v prihodnjem letu, velja poleg javne razprave o spremembah jugoslovanske in slovenske ustave omeniti predvsem javno tribuno o socialni problematiki. Še posebej, ker bodo posledice zveznih protinflacijskih ukrepov za nekatere krajane – milo rečeno – neprijetne.

Čimprej DPM – Z razpravo o delovanju družbenih organizacij in društev na eni od prihodnjih sej predsedstva pa želijo v KS doseči boljše povezanost in dogovor o izvedbi nekaterih skupnih akcij, ki naj bi pripomogle k večji angažiranosti in zainteresiranosti krajanov. V KS naj bi čimprej ustanovili prepotrebno društvo prijateljev mladine in mladinsko organizacijo. Pri zadnjem bi v marsičem lahko pomagala osnovna šola Toneta Čufarja. Pri ustanavljanju pa bi morala pomagati tudi občinska organizacija ZSMS.

S. R.

KS Josip Prašnikar

Usposobljenost enot civilne zaštite – Štab CZ v krajevni skupnosti je 23. oktobra na vaji pred zgradbo Metalke preveril usposobljenost enot CZ iz organizacij združenega dela na območju krajevne skupnosti. Aktivno so sodelovale enote iz Hotela Union, Zavarovalne skupnosti Triglav, Hotela Slon, Metalke, Elektromedicine in Centromerkurja. Nekaj ekip je vajo le opazovalo. Akcijo sta vodila poveljnik Jože Faganel in načelnik Bojan Stefančič. Sodelovalo je tudi tajništvo KS. Ekipe so tekmovali iz vaj prve medicinske pomoči in gasilskih veščin. In kako so se odrezale? Vrtni red enot je bil naslednji: Metalka, Elektromedicina, Hotel Union, Zavarovalna skupnost Triglav, Hotel Slon in Centromerkur. Podelitev plaket zmagovalnim ekipam je bila 18. novembra v prostorih KS. Štab ugotavlja, da je bila pomoč na vaji s strani občinskega štaba primerna, še zlasti pa je bila dragocena pomoč članov Gasilskega društva Ljubljana.

Predsedstvo KK SZDL v novi sestavi – Sestalo se je 3. decembra in razpravljalo o nalogah, ki jih je treba opraviti pred novim letom.

Seja sveta KS – Člani so se sestali 9. decembra. Obravnavali so finančno poročilo o 9-mesečnem poslovanju, se seznanili z informacijo mestnega sindikalnega sveta o urejanju položaja delavcev, zaposlenih v krajevnih skupnostih, in razpravljali o spremembi namembnosti poslovnih prostorov na Miklošičevi 7 in Trubarjevi 8 (doslej prodaja živil).

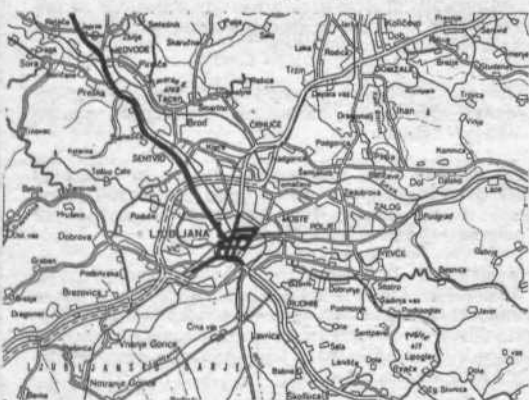
Novoletno srečanje – Novo leto je pred durmi. Krajani, stari nad 70 let, in tisti prizadevneži, ki so vse leto aktivno sodelovali v družbenopolitičnih organizacijah, društvi in organih krajevne samouprave, bodo lahko prijateljsko pokramljali na novoletnem srečanju, ki bo v četrtek, 17. decembra, ob 17.30 v Restavraciji Triglav. Prisuhihnilo bodo narodnim pesmim, ki jih bo zapel mešani pevski zbor Metalke, in se malce pogostili. Upajmo le, da tega dne ne bo poredice ali snežnega meteža, ki nas je v preteklih letih večkrat neprijetno presenetil.

Dedek Mrz prihaja – Naše maličke, stare od 3 do 7 let, bo obiskal v torek, dne 22. decembra 1987, ob 17. uri v dvorani SIS zdravstva in socialnega varstva (dvorana na Miklošičevi 24). Njegov koš bo zvrhan darilc. Na sporedu bo tudi lutkovna igrlica, ki jo skrbno pripravljajo v VVZ Ane Zihelr, pa še kakšno presenečenje. Da otroci slučajno ne bi pozabili na obisk, bo dedek Mrz vsakemu poslal vabilce. Pridite v čim večjem številu!

SILVA ŠUC

PISMA BRALCEV

Naše ceste je prekril asfalt

Cestna mreža Ljubljane s širšo okolico po stanju leta 1946 po osvoboditvi in leta 1986 ob 40-letnici našega dela

Po osvoboditvi leta 1945–46 smo imeli v Ljubljani urejenih le zelo malo mestnih cest in ulic. S kockami smo imeli tlakovano edino mestno vpadnico Celovško cesto proti Kranju širine 6,0 m/danice je široka 60,0 m. Vse druge vpadnice: Titova, Zaloška, Šmartinska, Litijska, Dolenjska, Izanska, da celo Tržaška cesta so bile vse v gramozu.

Sedaj pa, ko proslavljamo 40 letnico dela na naših cestah, opazimo na skici, da je vsa Ljubljana z ožjo in širšo okolico vzdolž in počez prekrita z vsaj asfaltiranimi vozili.

Zgradili smo Gorenjsko in Tržaško avtocesto, tri petine bogate mestne obvoznice, uredili smo novo Šmartinsko in Zaloško cesto, asfaltirali Podutiško, Kamnogoriško, Vodni-

kovo, Goriško, Stegensko, Cesto v Kleče, Vodovodno, Tomačevsko, Jarško, Letališko, Zaloško, Poljansko, Litijsko, Gameljsko, Zasavsko, Snebersko, Kašelsko, Vevško, Zadvorsko, Bizoviško, Sostrsko, Podilpoglavsko, Besniško, Izansko, Podpeško, Polhograjsko cesto kot primestne vpadnice in še druge krožne povezave, poskrbeli smo za več naprav za gradnjo in vzdrževanje avtocest, magistralnih, regionalnih in lokalnih cest ter vseh ulic in trgov v mestu in daljni okolici.

Vsi, ki smo bili za cestno mrežo zadolženi, smelo trdimo, da smo v danih pogojih časovno zadostili potrebam in razvoju slehernega mesta in kraja širom Slovenije in da bomo ob potrebni finančni pomoči tudi naprej potrebam primerno gradili in vzdrževali cestno mrežo.

tičnih nalog socialistične zveze v razvijanju samoupravnih in delegatskih odnosov in uveljavljanju revolucionarnih tradicij OF.

Žirija bo pri obravnavi predvsem upoštevala tiste predloge kandidatov, ki so se posebej izkazali s svojim delom, oziroma so še dejavni pri uresničevanju idejno političnih nalog in uresničevanju frontnih nalog SZDL v družbenopolitičnih organizacijah, družbenih organizacijah in društvenih, krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, v občini in širše.

Predloge za srebrna priznanja OF naj predlagatelji pošljejo žiriji za priznanja OF pri občinski konferenci SZDL Ljubljana Center, najkasneje do 31. januarja 1988.

ŽIRIJA ZA PRIZNANJA OF PRI OK SZDL LJUBLJANA CENTER, KARDELJEVA 8

Razpis

Žirija za priznanja OF slovenskega naroda pri občinski konferenci SZDL Ljubljana Center.

RAZPISUJE ZA LETO 1988

20 srebrnih priznanj OF za območje občine Ljubljana Center, ki bodo podeljena ob obletnici Osvobodilne fronte slovenskega naroda 27. aprila 1988.

80 bronastih priznanj OF za območje dvanajstih krajevnih skupnosti v občini Ljubljana Center, ki jih bodo podelile krajevne konference SZDL.

Priznanja OF se podeljujejo posameznikom in organizacijam za dolgoletno prostovoljno družbenopolitično delo, za dosežke trajne vrednosti pri uresničevanju poli-